

Javaslat

Présház

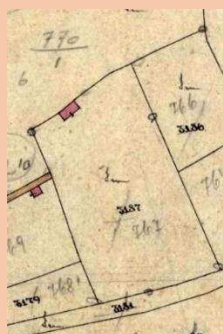
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
 halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

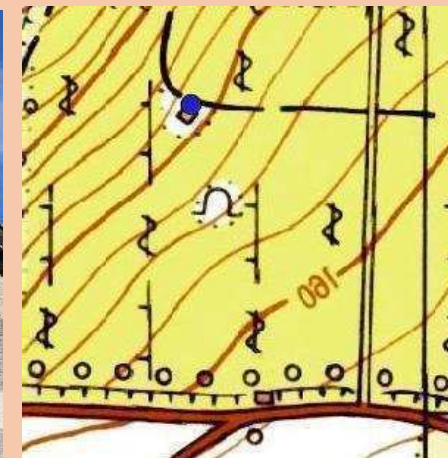
1. A nemzeti érték megnevezése: Présház
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Szűcs-domb 0258/4
EOV koordináták: 535139 169183
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
 A korábban Diszel területéhez tartozó Szűcs-dombon, 170 méteres magasságban épült ez a hagyományos képet mutató présház. Pár évvel ezelőtt még nádtetős volt, mára megújították, de értékeit őrzi. Az 1858-as térképre is felrajzolták.

forrás: www.mapire.hu

Cserépfedésű, egyszerű, háromosztatú pince-présház. Elöl és oldalt is rendelkezik egy kicsi ablakkal, oromfalán egy négyzetes szellőző nyílás. Színe szürke, az oromzat mentén fehér sáv.

Intézkedési javaslat: Helyi védelem alá helyezése javasolt.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Értékes régi épület.

III. Mellékletek**1. Fényképek és térképrészlet**

2. Ajánlás: Hagyományos képet mutató, jellegzetes présház.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Présház
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:
agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Szűcs-domb 0258/2.
hrszt EOVS koordináták: 535247 169169
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:
települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
A Mindszentkállyal határolt Szűcs-domb szőlővel gazdagon megáldott területén áll 180 méteres magasságban ez az elragadó, kőből épült présház. Az épület állapota aggasztó, értékei kivételesek. Kialakítása, elrendezése egyedülálló a tágabb környéken. Kétszintes épület, pincéjébe oldalról juthatunk lépcsőn, s jobbra fordulva tárul fel a borok otthona. Eredeti funkcióját részben tartja. Bejáratai szegmentívesek, a felső, présház-szoba szintre nyíló ajtó kétrétegű, mértani mintázatú, zöldre mázolt. Nyeregtetejének hullámpala fedése nem túl esztétikus. Főhomlokzatán egy négyes osztású, ráccsal védett kis ablak nyílik aszimmetrikus elrendezéssel. A kopott, hiányos vakolat miatt díszítőelemek csak részben tanulmányozhatók, oromzatán felül kagylódísz nyomai láthatók. Szemerként tekint a szőlősorok felé a két, négyzetes alakú padlásszellőző, melyek alatt keretben évszám látszik: 1851 (?). Autentikus szőlőhegyi környezetben helyezkedik el, ami értékét tovább emeli.

Intézkedési javaslat: Minimálisan helyi védelme, de műemléki védelme is indokolt, ezen értékes épület elvesztése épített örökségünkre mért súlyos csapás volna!

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Kivételes értékekkel bíró népi présház.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

3186-on az épület (www.mapire.hu)

2. Ajánlás: Műemléki védelemre érdemes prészáz.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház és környezete

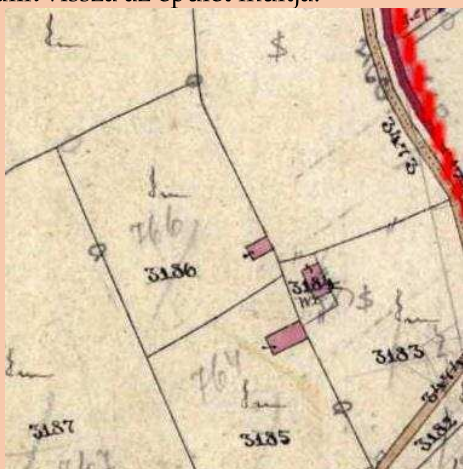
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november**I. A javaslattevő adatai:** Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu**II. A nemzeti érték adatai**

1. A nemzeti érték megnevezése: Présház és környezete
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Szűcs-domb 0258/3
EOV koordináták: 535257 169135
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A község keleti oldalán, a korábban Diszelhez tartozó Szűcs-domb csodálatos, szőlővel borított dűlőjében áll 176 méteres magasságban ez az ősi pince-présház. Az 1858. évi kataszteri térképen könnyedén beazonosítható (3185), ám ennél sokkal korábbra nyúlunk vissza az épület múltja.

forrás: www.mapire.eu

Népi építészeti, néprajzi, tájképi jelentősége mellett óriási értéke a megmaradt funkció, a mai napig elsődlegesen a szőlőfeldolgozás és bortárolás céljait szolgálja. Generációk óta egy család kezében van. Kisebb átalakításokon átesett, de formáját, arányait tekintve hagyományos képet mutat és a belsejében is értékeket rejt. Színe vöröses, látványos az elülső homlokzata, mely fehér vakolatsávokkal bír, szobájának ablaka ívelt. Az egyenes lezárású oromfalon két négyzetes padlásszellőző nyílás kapott helyet, ezek alatt látszik a feltehetően egykor keretbe foglalt évszám utólagos átírata (1735 vagy 1785 lehet...) A szőlőhegy lényege a szőlő, a présház környezetében szőlőnek van helye: ez az alaptétel itt érvényesül, egy hiteles egység képét csodálhatjuk. Tájképi szempontból tehát fokozott jelentőséggel bír az épület és környezete.

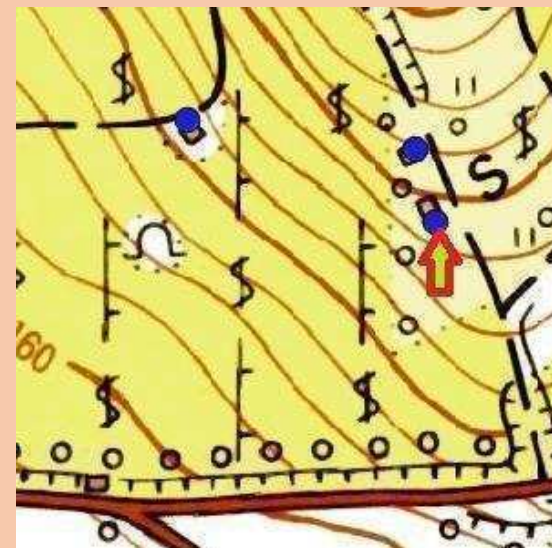
Intézkedési javaslat: Helyi egyedi védelemre érdemes, megtartandó épület.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Több évszázados múltra visszatekintő présház.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:
<https://www.facebook.com/kaptalantotiertehtar/photos/a.1603290189731300.1073741829.1598329783560674/1707670282626623/?type=3&theater&ifg=1>
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

2. Ajánlás: Kiemelkedően értékes termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház- vendégház

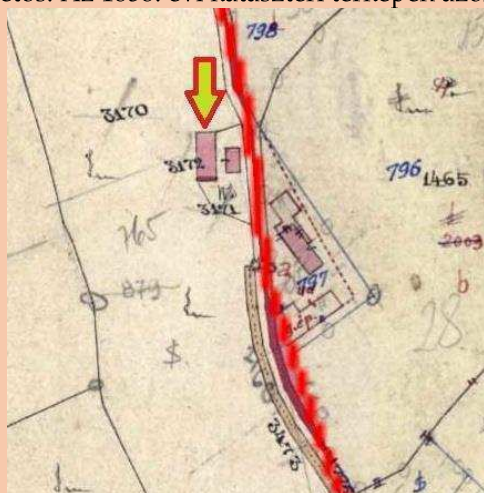
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Présház-vendégház
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség, turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Szűcs-domb 0252/6. hrsz
EOV koordináták: 535277 169297
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
A Szűcs-domb felső részén, 193 méteres magasságban áll a Mindszentháti határon, csodálatos panorama ölelésében ez a tetszetős épület. Kétszintes, cseréptetős. Az 1858. évi kataszteri térképen azonosítható.

forrás: www.mapire.eu

Nemrégiben viszonylag értékőrző módon felújították, és igényes vendégház vált belőle. A kisebb változtatások, átalakítások ellenére megmaradt tájba simuló jellege. Környezetét is átalakították. A présház a szintvonalakra merőlegesen épült, ahogy azt a vidéken megszokhattuk. Déli homlokzatát és a fehérséget három ablak töri meg. Nyugati homlokzata kivételes kincset rejt: boltozatos födémrel rendelkező tornác került a bejárat elé. A korábbi mellvédet kivették, továbbá a keleti homlokzaton három ablakot nyitottak. Összességében kedvező képet mutat, kiváltképp a környezetében gyarapodó művelt szőlőterületekkel. A hagyományos típusú díszítő növényzetet érdemes előtérbe helyezni. Jelenleg Káli Panorama Resort névre hallgat.

Intézkedési javaslat: Helyi védelme értékeire tekintettel indokolt.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Kiemelt jelentőségű présházépület, vendégház.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája: <https://www.booking.com/hotel/hu/kali-panorama-and-resorts.hu.html>
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

2013. telén:

2. Ajánlás: A szőlőhegyi építészet egyedileg védendő emléke.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
 halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Présház
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Fenyős-domb 413. hrsz
 EOY koordináták: 532834 169658
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

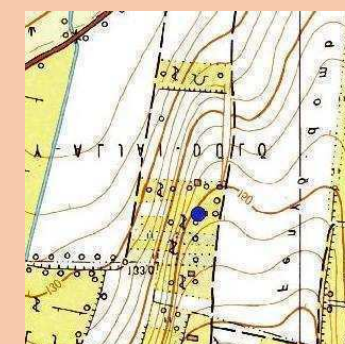
A Gyulakeszi határnál, a Csobánc aljában fekvő Fenyős-dombon áll ez az egyszerű, de mégis jellegzetes Balaton-felvidéki kétszintes présház. Környezetében szőlők terülnek el és funkciója láthatóan eredeti, ami szintén érték. Enyhe lejtésű terepen, szabadon áll, teteje cseréppel fedett. Délnyugat felé néző elülső homlokzatán két, hatos osztású ablak foglal helyet, oromzatán szellőzőnyílások alatt vésett évszámok: 1892-1994. Utóbbi lehet a felújítás éve. Elöl pincejáróval toldották. Téglából falazott kéménye kiemelkedően szép, a fejezetet állított téglalap alakú nyílások tagolják. A présház-rész bejárati ajtaja kétrétegű, rombuszos mintázatú.

Intézkedési javaslat: Helyi védelemre érdemes épület.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Szőlőhegyi egyedi tájérték.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

2. Ajánlás: Védendő présház.

3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház és környezete

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
 halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

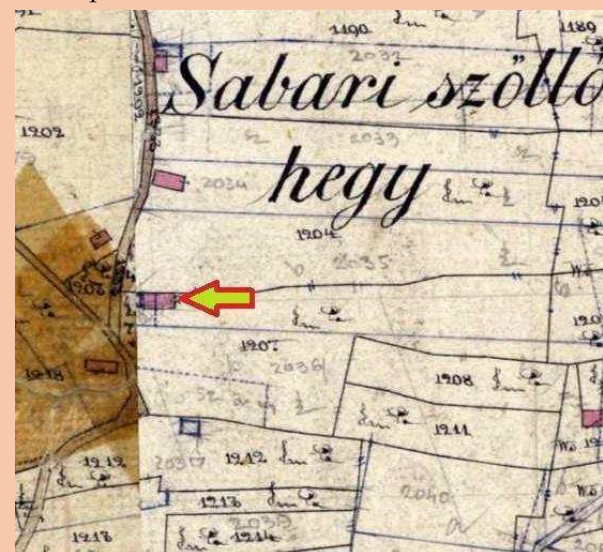
1. A nemzeti érték megnevezése: Présház és környezete
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:
 kulturális örökség, agrár- és élelmiszergazdaság
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Sabar-hegy 974/1. hrsz
 EOY koordináták: 534341 167628
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:
 települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

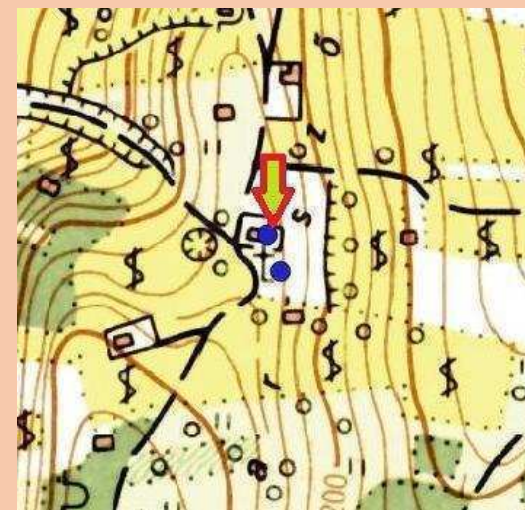
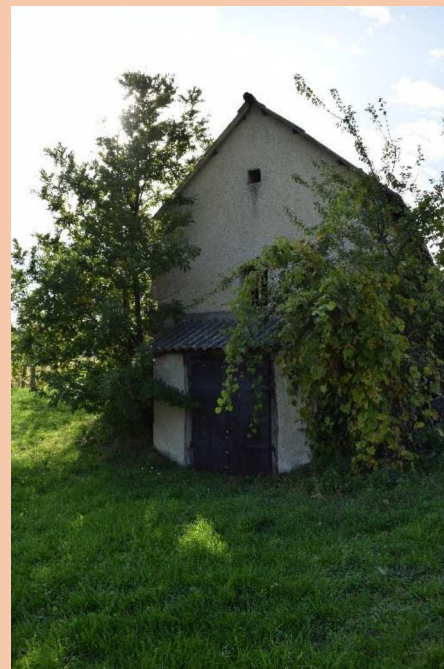
A falu életében kivételes jelentőséggel bír a Sabar-hegy, mely korábbi időkben lakóhelyül is szolgált, továbbá a szőlőtermesztés, borkészítés helyszíne. A község egyik kismemesi családja, a Lőke család birtokolt itt nagyobb területet. A régi, 1858-as térképen is jelölt présház a mai napig a leszármazottak tulajdonában áll, értékeit megőrizte. A présház közelében áll a Lőke-kereszt, mely szintén egyedi védelemre érdemes szakrális emlék. Az épület környezetében harmonikus szőlőhegyi hangulat uralkodik, tájhozony gyümölcsfákkal, szőlővel. Ezen egység egyre ritkább és így egyre kiemeltebb jelentőségű is. Ennek megőrzése fontos feladatunk. Itt még a hullámpala fedés sem annyira zavaró. A kelet felé néző homlokzat felől nyílik a pincelejáró. A présház állapota még megfelelő, de fokozott odafigyelés szükséges. A szűkebb környék egyetlen nagyobb horderejű átépítéstől, értékvesztéstől mentes épülete. Intézkedési javaslat: Helyi védelem fenntartása javasolt.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Helytörténeti, népi építészeti értéket képviselő présház.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

forrás: www.mapire.eu

2. Ajánlás: Környezetével együtt védendő épületegyüttes.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Présház

települési értéktárba történő felvételéhez

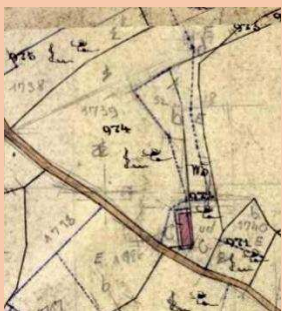
Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Présház
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: agrár- és élelmiszergazdaság, kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Tóti-hegy 1419. hrsz
EOV koordináták: 533471 166685
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A Tóti-hegy felső régiójában, a Hegymög legmagasabb szőlőinek területén található ez az egyszerű, régi formáját tartó présház. Az 1858. évi kataszteri térképen ugyanezzel a tömeggel látható.

forrás: www.mapire.hu

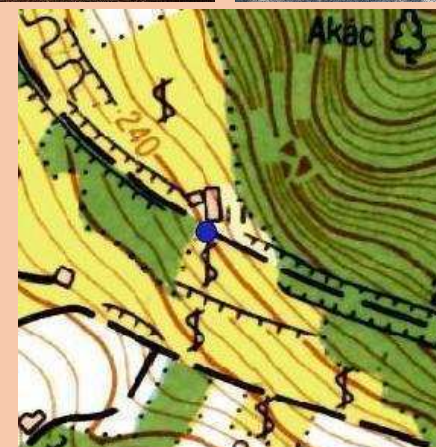
Náddal fedett, tetőterét beépítették. Ablakai zsalugáteresek, zöldek. Kedves színfolt, mely a megmaradt igen kevés igazi présház között kiemelt értéket képvisel. Védendő, megtartandó nagy múltú présház. (Szeretnék bejutni!)

Intézkedési javaslat: Az épület helyi egyedi védelemre érdemes.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Épített örökségünk jeles képviselője.

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

2. Ajánlás: A Tóti-hegy egyik ősi présháza.

3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat

Bácsi-rét

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Bácsi-rét
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: természeti környezet
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalanantóti, Bácsi-rét
EOV koordináták: 534013 169087
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalanantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
1958-ig Diszelhez tartozott a Zánkát Tapolcával összekötő út mentén, a Bács-hegy irányába elterülő Bácsi-rét. Természetvédelmi szempontból fokozott jelentőséggel bíró élőhely, természeti terület. A környezeti tényezők, domborzat és a terület művelése együttesen hozták létre a számos védett növény és állatfajnak otthont adó életteret. A területet kisebb vízfolyások kísérik, így nedves kaszálórétnek tekinthető. Olykor belvíz is látható az útról. A botanikai értékek gazdag halmazából kiemelhető a szeptemberben lilás foltokban virító őszi kikerics (*Colchicum autumnale*). A kikericsfélék családjába tartozó, mérgező hatású évelő növény.
A nedves réteket, kaszálókat megfelelő feltételek mellett benépesítheti az érdekes hangú haris (*Crex crex*). A tyúkalakúakra emlékeztető madár a modern mezőgazdaság egyik nagy vesztese, állománya egész Európában csökken. Rejtőzködő életmódja miatt legtöbbször csak jellegzetes recsegő hangja árulkodik jelenlétéről. A nedves kaszálók, legelők felaprózódása, becserjésedése mellett, a nem megfelelő területhasználat is veszélyezteti állományát. Az intenzív gyepgazdálkodás következtében hamarabb kaszálják a területeket, emiatt a földön lévő fészkek jelentős része megsemmisülhet.
(<http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-crecre>)

A terület természeti értéke mellett nem kisebb tájképi jelentősége sem: a művelt mozaikos foltok, sík térszínnek a szemet a területet körbe ölelő vulkáni tanúhegyek, változatos formájú kúpok irányába terelik, s ez által kivételes látkép tárul fel, a léleknek kedves emberléptékű kultúrtáj képe.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területének egyik értékes nedves kaszálórétje.

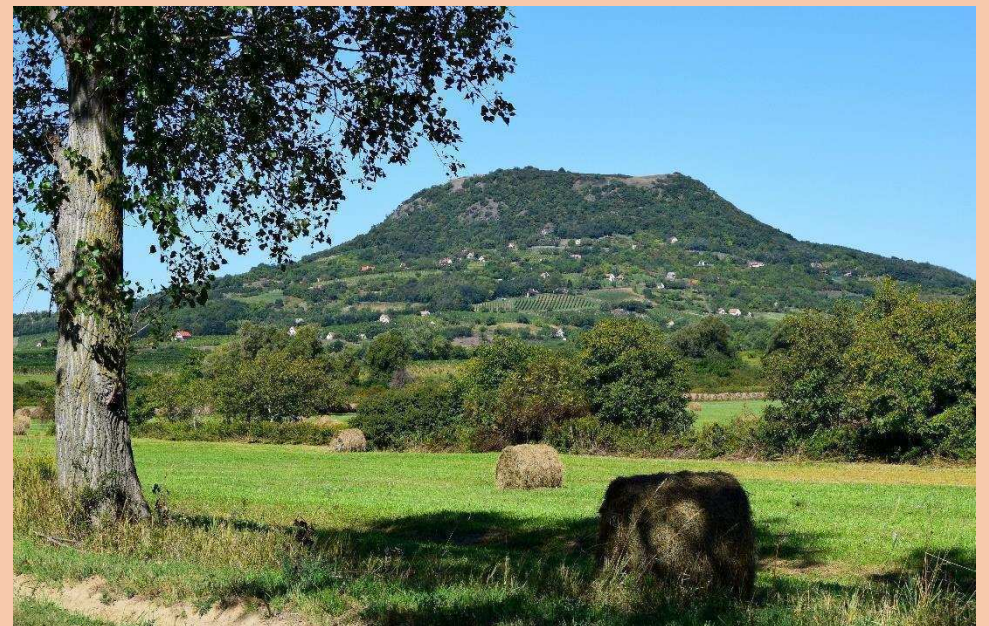
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:
http://www.mme.hu/haris_crex_crex

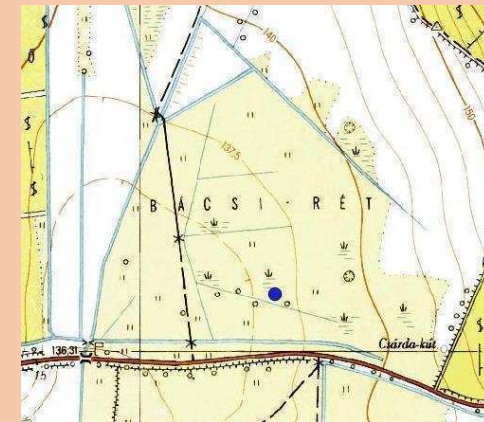
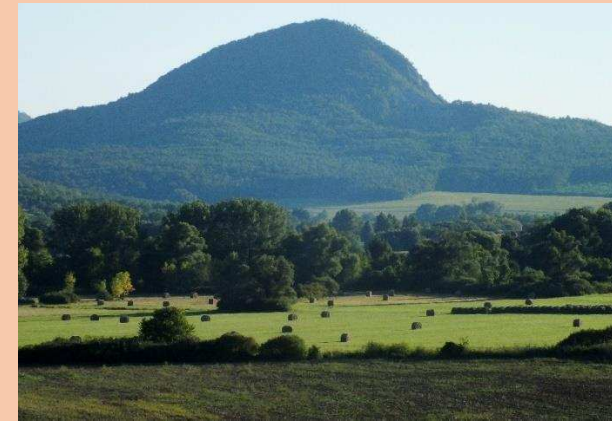
III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

forrás: Google Earth

2. Ajánlás: Természetvédelmi, tájképi szempontból fontos élőhely.
3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

Javaslat
Mandulafa sor

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Mandulafa sor
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:
kulturális örökség
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Szűcs-domb 0253. hrsz
EOV koordináták: 535325 169164
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:
települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

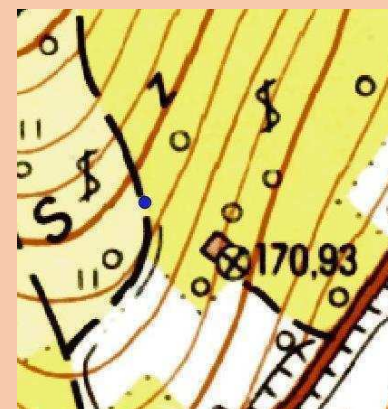
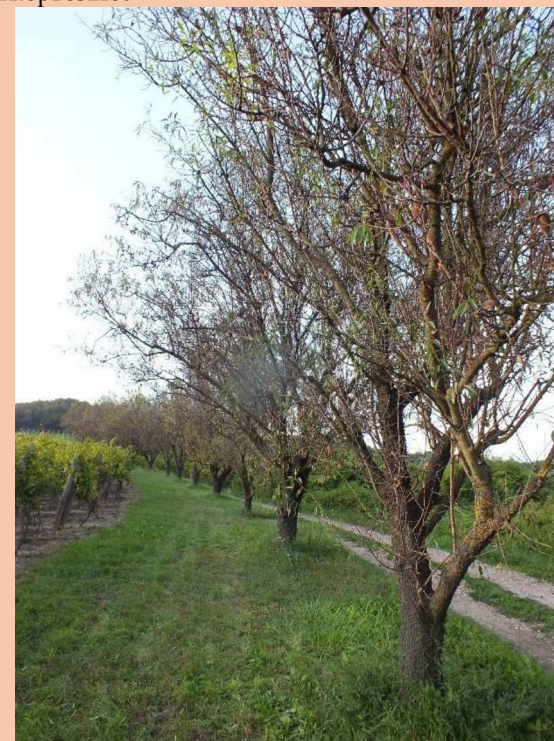
A Szűcs-domb szőlők között vezető földútja mentén ad kivételes hangulatot ez a mandulafa sor. A hagyományos tájhasználat kifejeződése, mindemellett biológiai egyedi tájérték. A méretes, szép formájú mandulafák végig kísérik az utat egy darabon. Közvetlen értéke mellett tájésztétikai jelentősége is van, a szőlőhegyek harmonikus képéhez hozzátartozik a tájhonos gyümölcsfák jelenléte. Tavasszal rózsaszínbe öltözteti a domboldalt.

Intézkedési javaslat: A fák megőrzése, védelme.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Jelentős egyedi tájérték.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Fénykép és térképrészlet

2. Ajánlás: Tájképet gazdagító elemek.
3. A fotót Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.

javaslat

Felső-temetői fenyőfák

települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Pető Piroska, 2017. november

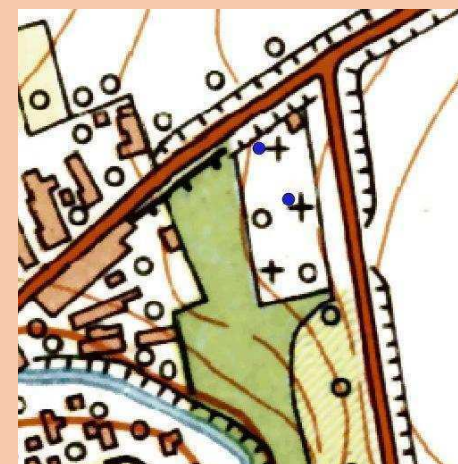
I. A javaslattevő adatai: Pető Piroska, Diszel
halomhegy83@gmail.com, www.balatonitaj.hu

II. A nemzeti érték adatai

1. A nemzeti érték megnevezése: Felső-temetői fenyőfák
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása: természeti környezet
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Káptalantóti, Petőfi u. 40. hrsz
EOV koordináták: 533363 168737
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik: települési értéktár, Káptalantóti
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:
A falu felső temetőjének határvonalain számos településképet gazdagító fekete fenyőt ültettek. E fasorok méreteikkel, harmonikus elhelyezkedésükkel a temetőt és egyúttal az utcaképet kedvezően gazdagítják. Az ilyen jellegű egyedi tájértékek, fasorok a település számára fontos természeti értéknek jelennek meg.
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett: Kivételesen szép fenyőfák, fasorok.
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

III. Mellékletek

1. Fényképek és térképrészlet

2. Ajánlás: Értékes biológiai egyedi tájérték.

3. A fotókat Pető Piroska készítette, felhasználható a jogszabályokban foglaltak szerint továbbá a felhasználási feltételek meghatározása után, név megjelöléssel.